

Dobruška – babylon, kde se mluví česky

Dokončení ze strany 1

„Tak kdo půjde první? Třeba Peggy!“ zve Radka k tabuli. Studentka nejdříve váhá, pak se chytne rukama za hlavu, jako kdyby ji pekelně bolela. Ostatní studentí hořečně přemýšlejí, jakou aktivitu předvádí. „Spát?“ „Ne, ne,“ kroučí hlavou Peggy a potutelně se směje. Až po chvíli někdo vyhrkne: „Studovat!“

Soutěž končí a je tu další úkol. „Najdi sloveso vařit a napiš, jak se skloňuje,“ říká učitelka. Jedna studentka pod lavicí rychle něco hledá v mobilu a doufá, že ji nikdo nepřistihne. Ale Radka je nekompromisní: „Co to máš? Tahák! Jak děti,“ směje se.

Dobře zorganizované Česko

Hodina a půl je za námi, na chodbě už čekají další žáci. „To jsou moji Latinos. Chystají se na večer, kdy budou všichni studenti z Jižní Ameriky představovat své země. Celá prezentace bude v češtině, tak jsou z toho dost nervózní. Půjde tam moje modrá třída i bílá, kde jsou pokročilí, třeba Camila z Brazílie,“ představuje Radka usměvavou dívku s kudrnatými vlasy. „Ahoj, jak se máš?“ ptá se a plynulou češtinou vypráví: „Učím se česky jedenáct let. Začalo to vlastně ještě dřív. Dělal jsem projektovou manažerku v překladatelské agentuře, v roce 2000 jsem se přihlásila jako dobrovolnice na mezinárodní folklorní festival v Sao Paulu, potřebovali někoho, kdo bude tlumočit českému souboru z angličtiny do portugalštiny,“ vzpomíná dvaatřicetiletá Camila Lealová, která právě tahle náhoda změnila život.

Po čtyřech měsících ji pozval brazilský folklorní soubor, aby s nimi jela na turné do Česka. Camila si dodnes pamatuje všechny štace – Vsetín, Zlín, Brno, Frýdek-Místek, Lázně Bělohrad. A taky první českou větu, kterou se naučila: Kolik je hodin? Pomáhala organizovat ubytování pro soubor, výlety a byla k ruce, když vzniklo nějaké nedorozumění. „Postupně mi došlo, že angličtina je sice fajn, ale mnohem víc mě baví čeština. Chtěla jsem si povídat hlavně se staršími lidmi na Moravě. Líbily se mi lidové písničky. Mám ráda melodii češtiny a ta vaše dlouhá slova, třeba ‚samozřejmě‘ nebo ‚kamarádka‘ anebo ‚tři sta třicet stříbrných stříkaček,“ říká a vychutnává si zvokomalbu vysloveného.

Po dvou týdnech se soubor vrátil do Brazílie, ale Camila zůstala v Česku ještě tři měsíce. Tlumočila, organizovala kurzy brazilského tance, a když přijela domů, byl to šok. Dobrodružství skončilo a šla zase do práce. „Chtěla jsem si hned sehnat učitele češtiny, ale soukromé hodiny jsou hrozně dra-

Na kurz do Dobrušky přijeli studenti z 30 zemí světa. Vlevo dole Brazílka Camila Lealová, vpravo Barbara Strybleová z Washingtonu.

FOTO MAFRA - MARTIN VESELÝ

hé. Nakonec jsem zjistila, že česká ambasáda dělá kurzy pro krajan-y. Byla jsem tam tak trochu navíc, české předky nemám, ale učitel rozhodl, že tam i přesto můžu chodit. Každý týden máme dvě hodiny češtiny. Je to pro mě dost náročné, bydíme sto padesát kilometrů od Sao Paula, kam jezdím každý den za prací. V kanceláři jsem deset hodin, pak jedu domů, vařím, uklízím a po večerech se učím. Zatím jsem nevynechala ještě ani jednu hodinu!“ říká Brazílka, která už ví, jak se do českého světa zapojí.

Brzy se chce s manželem a dvouletou dcerou přestěhovat do Prahy. Má jasný plán, bude učít brazilský tanec spolu s manželem a hlavně si užije toho, co v Brazílii není. „Nejvíc se mi líbí, že je to tady přesně zorganizované. Jasně se řekne, že přednáška bude v deset, autobus jede ve dvanáct. Když je změna, člověk se to dozví. To v Brazílii funguje jinak, tam nikdo nemluví napřímo.

Zeptáš se a řekne ti: ‚Možná... asi...‘ a pak jen čekáš a nevíš, jak to bude,“ uzavírá Camila. Loučíme se, za chvíli začíná hodina středně pokročilých.

Chci provázet české ženy

Devět studentů čeká na svoji učitelku Alenu Obstovou. Ta před před pětadvaceti lety založila kurz krajanů v Dobrušce, který organizuje české ministerstvo školství, Univerzita Karlova, české ambasády a krajaňské spolky. Od ostatních kurzů, které se konají v Praze a v Brně, se tenhle odlišuje tím, že studenti mají nejen výuku, ale také rozmanitý program. „Každý den se učíme od osmi do tří, pak jedeme na výlet nebo máme pozvaného hosta. Včera jsme byli na zámku v Častolovicích, chystáme se do Pardubic, měli jsme přednášku o Lidicích... Je toho hodně, ale to je dobře, za měsíc toho uvidí spoustu a pořádně se rozmluví,“ říká Obstová a zve mě k sobě do třídy.

„Tohle je Goran, Mira, Osmanys, Nina, Valerie.“ Podle jmen zkusím uhádnout, odkud se sem vypravili. „Původně jsme měli připravovat pohádku, ale když máme návštěvu, tak se můžete představit,“ vybízí profesorka studenty. „Kdo bude první? Třeba ty, Maruško.“ Dvaadvacetiletá studentka knihovnictví je z české komunity v chorvatském Daruvaru. Vypráví příběh, který v různých obměnách uslyším ještě mnohokrát. Její prarodiče přišli do Chorvatska za prací, doma se mluvilo česko-chorvatsky, když jede k příbuzným do Čech, rozumí jim napůl. A tak si řekla, že začne od nuly. Letos na jaře se přihlásila na stránkách českého ministerstva zahraničních věcí na kurz krajanů a doufala, že bude vybrána. Získala stipendium, které jí hradí ubytování v Dobrušce i stravu, musela si ale zaplatit cestu.

Mnohem náročnější to bylo pro sedmadvacetiletou Valerii, která žije v regionu Chaco v Argentině,

kde je největší česká komunita, která čítá třicet tisíc krajanů. Jejich předci přišli do Chaka v několika migračních vlnách ve dvacátých letech minulého století hlavně z oblasti jižní Moravy, odkud přesídlili za štěstím doslova celé vesnice. Potomci těchto krajanů dodnes udržují tradice právě s pomocí Radky Alvarez, která je učí nejen češtinu, ale také jak se dělá štrůdl, svičková či co se promítá v českých kinech.

O slovo se hlásí Kubánek Osmanys a vypráví mi téměř plynulou češtinou, jaké má plány: „Učím se jednou týdně. Zajímám se hlavně o české ženy. Chci studovat v Praze. Chci, aby ze mě byl průvodce, abych českým ženám mohl ukázat Kubu.“

Z mnoha příběhů, které na kurzu zazní, se vymyká ten, který vypráví sedmašedesátiletá Barbara Strybleová z Washingtonu. Česky to ještě nevládne, je teprve na začátku. V roce 2007 jela s manželem na výlet do střední Evropy.

Tenkrát pouze věděla, že má pradědečka odkudsi z Čech, ale nic víc. Uplynuly dva roky a k její sestře Nancy Strybleové doputoval e-mail od jakéhosi Pepy z Čech. Psal, že je zaregistrovaný na mezinárodním genealogickém webu a sestavuje rodokmen rodiny Štrýblů. Zjistil, že snad část jeho rodiny žije v Americe. A jestli prý to „Štrýbl“ není ve skutečnosti „Štrýbl“? Členité linky rodokmenu se skutečně propojily, a tak rodiny zjistily, že jsou příbuzné. Barbara se od Pepy postupně dozvívala historii svých dědečků. Vyprávěl jí o jejím dědečkovi, který pocházel z obce Koloveč na Plzeňsku, a o babičce z jihočeské Bechyně. Přišli v roce 1890 do San Franciska, kde se děda uchýlil jako krejčí. „Jen vím, že prarodiče nechťeli doma mluvit česky. Prostě si řekli: Teď jsme doma v Americe, budeme mluvit jen anglicky – a tak se vlastně čeština i kontakty na české příbuzné úplně ztratily,“ říká Barbara, která se s bratrancem poprvé setkala před dvěma lety.

To nejdůležitější – rodinnou historii – si navzájem vyprávěli anglicky, jenže brzy zjistila, že pokud chce mluvit s dalšími příbuznými, kteří jsou zhruba stejně staří jako ona, nemá bez znalosti češtiny šanci. „Zajímá mě nejen naše rodina, ale taky české dějiny, historie. Vlastně mi dochází, že kdyby moji prarodiče neodjeli do Ameriky, žili by v neustálém strachu – před první i druhou válkou, před komunisty. Je to strach, který jsem nikdy nepoznala, ale chtěla bych ho pochopit. Pochopit, co se tady u vás stalo,“ říká Barbara, která má za sebou prvních pár lekcí české gramatiky. „Kamarádi si myslí, že až se po měsíci vrátím, budu mluvit plynně, ale to samozřejmě nevládnou. Učím se pomalu, ale ono to půjde,“ usmívá se.

Vítejte u nás v Chile

Na chodbě už je zase rušno. Dvě studentky nesou plato exotických lahudek, spolužák jde s kytarou a vlajkou Mexika. „Za chvíli začínáme!“ volá na opozdilce Vladimíra Koreňová, která po Aleně Obstové převzala organizaci kurzu. Od roku 2013 je hlavní koordinátorkou akce. Sál se rychle plní, přišli také zástupci města Dobruška, které se stará o české krajan-y každý rok. „Máš tu prezentaci? Půjde to pusit?“ ptá se nervózní Sofia technika u počítače a je vidět, že už to chce mít za sebou. Za pár vteřin se v sále setmí, ona jde před publikum a ukazuje první fotografii: zasněžené hory i dlouhé pláže. „Tohle je naše země – Chile,“ říká česky. Po ní přijdou Soraya, Gustavo, Rahim a další. Všichni s nimi cestují po virtuální mapě Jižní Ameriky. Všude tam, kde je slyšet čeština.

inzerce

TÝDENÍK **TÉMA** PŘÁVĚ V PRODEJI

JEN
25 Kč

VOSY ÚTOČÍ MAJÍ HLAD

- Nevidí červenou barvu, láká je pot a parfém
- Nejagresivnější jsou vosí „bezdomovci“
- A jak mění Česko invaze hmyzu a pavouků z tropů

ZPRÁVY DNE

ÚMRTÍ

Bývalý policista nezemřel v cele

PRAHA Ani smrt neukončila podivný příběh bývalého člena Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu. Pátrání serveru Lidovky.cz ukázalo, že bývalý elitní policista Stanislav Švábenský nezemřel ve vězení, jak uvedla média. Byl sice ve středu pravomocně odsouzen na šest let za přijímání úplatku, podvod a zneužití pravomocí, jenže v té době byl na svobodě. Je tak zřejmé, že výzva k nastoupení trestu nemohla být ještě ani napsána, natož aby si ji převzal či do káznice dokonce nastoupil. „Není pravda, že zemřel ve vězení. Chvilí trvá, než rozsudek nabude právní moci a než je vyhotoven příkaz k nástupu do výkonu trestu,“ potvrdila policejní mluvčí Jihomoravského kraje Petra Ledabylová s tím, že Švábenský do vězení ješ-

tě nenastoupil. A nebyl v té době ani ve vazební věznicí. „Ke smrti nemohu nic říct, protože jmenovaný se ve výkonu trestu ani ve vazbě nenacházel,“ uvedla mluvčí vězeňské služby Hana Löffelmannová. Švábenský v minulosti jako první poukázal na nekalé praktiky Tořlova gangu. Podle soudu však v jiné kauze inkasoval za vynášení informací z protimafiánského útvaru statisíce a auto od podnikatele Jana Švédíka. Právě za to dostal šestiletý trest. sk

SRPEN 1968

Stopy po kulkách na muzeu budou trvalou připomínkou invaze

PRAHA Stopy po střelách vojsk Varšavské smlouvy zůstanou na fasádě historické budovy Národního muzea i po jeho rekonstrukci. Vznikly při ostřelování sovětskými vojáky 21. srpna 1968

a zůstaly patrně i po rekonstrukci zdevastované fasády v 70. letech. Na průčelí muzea bude rovněž umístěna pamětní deska, jejíž text byl inspirován také návrhy z řad veřejnosti. „Symbolickou obětí srpnové invaze se stala i historická budova Národního muzea, a proto chceme zachovat poškození na dvou sloupech v průčelí budovy jako zdaleka viditelný památník připomínající všechny oběti, které během okupace zahynuly,“ uvedl generální ředitel Národního muzea Michal Lukeš. čtk